

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 190/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Martinou Krišťákovou, Moyzesova 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P 235/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného

súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P 235/2015 (ďalej len „napádané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 2. októbra 2015 podala na okresnom súde návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, pričom napádané konanie nebolo skončené ani do podania ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka v sťažnosti opisuje priebeh konania, osobitne okresnému súdu vytyka obdobie nečinnosti od 27. apríla 2016 do 2. októbra 2017 a zdôrazňuje, že v tomto časovom rozpätí *„nebol okresným súdom v predmetnom konaní urobený žiadny úkon smerujúci k právoplatnému rozhodnutiu o veci, čím prišlo, podľa názoru sťažovateľky, k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote“*. Okrem nečinnosti sťažovateľka namieta aj neefektívnosť a nehospodárnosť konajúceho súdu, spôsobenej *„okrem iného aj tým, že do dnešného dňa neustanovil kolízneho opatrovníka pre maloleté dieťa...“*.

3. Sťažovateľka hodnotí svoj postup ako aktívny, uvádza, že sa riadne dostavila na všetky pojednávania, riadne a včas predkladala listinné dôkazy, bola aktívna aj vo vzťahu k súdom nariadeným stretnutiam na odbore poradensko-psychologických služieb príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny. S cieľom ochrany svojich práv sťažovateľka podala 12. júna 2017 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola prípisom sp. zn. Spr 2087/2017 z 12. júla 2017 vyhodnotená ako dôvodná.

4. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napádanom konaní vedenom na okresnom súde, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľke primerané zadosťučinenie v sume 2 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Výšku primeraného zadost'učinenia s'ťažovateľka odôvodnila tým, že neprimerane dlhé konanie má za následok osobnostné zmeny u jej detí a zároveň znamená zvýšené náklady na ich starostlivosť. V tejto súvislosti s'ťažovateľka uvádza: „*S'ťažovateľka sa márne domnievala, vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd viackrát vytýčil termín pojednávania, že tak otázka starostlivosti o maloleté deti, ako aj otázka výživného a tým aj znášania nákladov na starostlivosť o maloleté deti bude v dohľadnej dobe rozhodnutá súdom. Keďže súd ale následne termíny pojednávania viackrát rušil, nebolo o tejto otázke súdom stále rozhodnuté a stav právnej neistoty S'ťažovateľky spôsobený prieťahmi v súdnom konaní stále trvá, pričom je spojený s nemožnosťou uspokojovať všetky jej oprávnené potreby, ale hlavne oprávnené potreby maloletých detí. Z tohto dôvodu bola nútená pristúpiť k reštriktívnym opatreniam vo vzťahu k svojim potrebám, ako aj potrebám detí. Okrem ujmy finančnej, pociťuje S'ťažovateľka ako závažnejšiu ujmu na psychike svojej ako aj jej detí, tým, že vo svojom veku sú si vedomé následkov rozhodnutia súdu v prípade podania návrhu na rozvod a úpravu práv a povinností k maloletým deťom a dlho trvajúca neistota sa prejavuje na ich psychike o to viac, že odporca sa pokúša deti manipulovať a citovo vydierať.*“

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 56/03, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 229/07).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Sťažovateľka v petite sťažnosti napádala aj porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak z odôvodnenia ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by okrem prietáhov v konaní namietala arbitrárnosť rozhodnutia či iné porušenie práva na súdnu ochranu, ústavný súd preto prieskum sťažnosti zameral na posúdenie zbytočných prietáhov a v tejto súvislosti zároveň konštatuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (porovnaj I. ÚS 28/01, I. ÚS 257/08, I. ÚS 455/2010).

12. Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti v prvom rade uvádza, že celková dĺžka konania na okresnom súde vo veci sťažovateľky predstavuje ku dňu podania ústavnej sťažnosti dva roky, čo ústavný súd v konaní o rozvod považuje stále za ústavne akceptovateľnú dobu konania na prvom stupni. Ústavný súd vníma tú skutočnosť, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentovala nevyhnutnosťou rýchleho rozhodnutia v záujme citovej a napokon aj finančnej stability maloletých detí, avšak pokiaľ sa sťažovateľka domnieva, že výchova či výživa jej maloletých detí je ohrozená, má k dispozícii aj iné právne prostriedky ochrany, ktoré sú mimo konania o rozvod a ktoré potenciálne poskytnú rýchlu a efektívnu ochranu oprávneným záujmom maloletých detí. V prejednávanej veci však okresný súd primárne posudzuje okolnosti týkajúce sa rozvodu a v takomto konaní sa má vždy snažiť o zmier (čo aj učinil nariadením poradensko-psychologických služieb), čo môže znamenať aj dlhšiu dobu konania. Z dôvodu presvedčivosti svojho rozhodnutia ústavný súd dodáva, že nález ústavného súdu, na ktorý sa sťažovateľka vo svojej sťažnosti v súvislosti s potrebou rýchleho konania v záujme maloletých detí odvoláva (II. ÚS 21/07), sa týkal konania o zverenie maloletého dieťaťa pochádzajúceho z manželstva do výchovy a určenia vyživovacej povinnosti k maloletému, teda konania po rozvode a aj celková dĺžka tohto konania bola dlhšia než vo veci sťažovateľky.

13. Pre úplnosť ústavný súd dáva za pravdu sťažovateľke v tom smere, že konanie bolo poznačené istou nečinnosťou súdu, avšak nie každý zistený prietáh v súdnom konaní

má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, I. ÚS 375/08). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01), čo sa však vo veci sťažovateľky nestalo.

14. Naostatok sa žiada dodať, že sťažovateľka nesprávne interpretovala včasnosť podania ústavnej sťažnosti (čl. III ústavnej sťažnosti) a jej podanie v krátkej lehote necelých dvoch mesiacov od doručenia odpovede na sťažnosť na prietahy znamená, že sťažnosť sťažovateľky podanú predsedovi okresného súdu možno hodnotiť len ako formálny akt bez toho, aby sťažovateľka poskytla primeraný časový priestor na nápravu. Aj táto skutočnosť mala vo vzájomnej spojitosti s už uvedeným vplyv na rozhodnutie ústavného súdu.

15. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Vzhľadom na uvedené možno iba zopakovať, že ústavný súd nepovažoval postup okresného súdu za taký, ktorý by signalizoval možnosť kvalifikovať ho po prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie ako porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v sťažnosti nezaoberal.

17. Ústavný súd v závere konštatuje, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a v prípade, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietahom, nič nebráni tomu,

aby sťažovateľka po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2018